

V A L U L

GENE WOLFE

Traducere din limba engleză

ANTUZA GENESCU

GENE WOLFE este considerat de mulți critici literari drept unul dintre cei mai buni - poate *cel mai* bun - scriitori de SF și fantasy contemporani. Opera lui cea mai aclamată este tetralogia *The Book of the New Sun*, ale cărei volume individuale au câștigat premiile Nebula, John W. Campbell și World Fantasy. Wolfe a urmat-o cu altă serie foarte populară, *The Book of the Long Sun*, formată din *Nightside the Long Sun*, *The Lake of the Long Sun*, *Calde of the Long Sun* și *Exodus from the Long Sun*, iar recent a completat seria *The Books of the Short Sun*, cu romanele *On Blue's Waters*, *In Green's Jungles* și *Return to the Whorl*. Celelalte cărți ale sale sunt *Peace*, *The Devii in a Forest*, *Free Live Free*, *Soldier in the Mist*, *Soldier of Arete*, *There Are Doors*, *Castleview*, *Pandora by Holly Hollander* și *The Urth of the New Sun*. Prozele lui scurte au fost antologate în *The Island of Doctor Death and Other Stories and Other Stories*, *Gene Wolfe's Book of Days*, *The Wolfe Archipelago*, *Storeys from the Old Hotel* care a câștigat World Fantasy Award, *Endangered Species* și *Strange Travelers*. Cărțile sale cele mai recente sunt o serie din două romane, *The Knight* și *The Wizard Knight*, și culegerea de povestiri *Starwater Strains*.

În povestirea incisivă care urmează, el ne poartă într-o lume, unde, precum în lumea noastră, totul este fluid și schimbător... dar poate într-un mod ceva mai evident.

Știrea transmisă la radio în dimineața asta era aceeași cu cea pe care o auzise când el și Mona se culcaseră: orașul ajunsese pe creastă și totul decurgea plat și extraordinar, cel puțin în următoarele zile.

- Nici voi nu sunteți mai breji, spuse el și închise aparatul.

Mona încă dormea după ce el se bărbierise și se îmbrăcase. Pântecul ei umflat se odihnea pe saltea, iar pe față avea o expresie foarte

liniștită. Ii auzea respirația înceată cu auzul lui ascuțit. Trecând prin bucătărie, luă un baton energizant pe post de mic dejun și se întreabă cum naiba să pornească mașina fără s-o trezească. Pe alee se afla o minge, o minge de cauciuc roasă de vreun câine care probabil se plictisise de ea pentru că nu se mai rostogolea. O ridică și o bătu de asfalt. Mingea țopăi de câteva ori și se opri din nou, rotundă ca pântecul Monei, dar nu atât de veselă. O aruncă în mașină și se urcă și el la volan.

Apăsă accelerația, ridică piciorul de pe pedală, răsuci cheia. Motorul toarse vioi, parcă știind că nu va avea prea mult de lucru astăzi. Mașina traversă obișnuita suburbie cu contururi estompate.

De pe autostrada cu taxă privi clădirile înalte care marcau centrul orașului. Ultimul val venise înainte de nașterea lui (un val cu totul diferit, pe care nu și-l putea imagina), dar știa că nici unul din colectoarele de spumă nu fusese construit pe atunci. Acum orașul s-ar putea să plătească pentru mândria și confortul de a avea atâtea birouri aproape unul de altul. Poate chiar cu existența lui.

Inclinometrul de alamă pe care-l cumpărase anul trecut, când prevăzuse pericolul, îl aștepta pe birou, fixat bine de suprafața acestuia. Axa lungă indica exact direcția de mișcare a plăcii. Se uită la ac și scoase o lupă. Zero. Incredibil: o minune.

O bucătică de hârtie lipită de monitor îi atrase atenția că unghiul nou, „care se va apropia curând de nouăzeci de grade”, va fi opusul a ceea ce se numea „unghi obișnuit”. Măsurile de siguranță trebuiau reluate ținând cont de el. Muncitorii vor trece prin toate birourile. I s-a cerut să coopereze pentru binele firmei. Aruncă bucata de hârtie, porni calculatorul și deschise casa de vis a Monei. Proiectul aștepta să fie prelucrat, ceea ce nu s-ar fi întâmplat dacă l-ar fi descoperit cineva din conducere.

- Pot să mă uit și eu la dispozitivul tău?

Era Phil, care se uită oricum, fără să mai aștepte permisiunea lui.

- Netedă, spuse el bucuros și râse. Placa e netedă. Pentru prima oară în viața mea.

- Și pentru ultima oară. Închise casa Monei. Pentru amândoi. Phil își frecă mâinile.

- Dar lucrurile se vor schimba. Se vor schimba complet. Vor lua cu totul altă înclinație. Vrei să urci pe acoperiș, bătrâne? Priveliștea trebuie să fantastică.

Scutură din cap.

Da, lucrurile vor sta cu totul altfel, reflectă el după plecarea lui Phil, dacă placa se va răsturna. Și era foarte posibil să se răstoarne. Dacă clădirea nu se va nărui când va lovi apa, se va orienta cu fața în jos și se va scufunda. Apa va scurtcircuita aparatele electrice, probabil pe toate deodată; în orice caz, lifturile nu vor mai funcționa. În camere și pe coridor va mai fi aer câteva ore (sau poate că nu), mai ales în partea de jos, unde se aflau acum etajele inferioare. Poate va sparge un geam, ca să se salveze ieșind prin el; dacă trăia până se atingea nivelul străzii, marginea plăcii și aerul vor fi... unde? La patruzeci și cinci de kilometri? La șaizeci de kilometri?

Acasă, Mona se va fi înecat deja. Dacă placa se răstoarnă, hotărî el, e mai bine să fie alături de ea. Mai bine să moară împreună cu copilul lor nenăscut.

A doua zi, inclinometrul nu mai indica zero, iar mingea roasă pe care o lăsase pe birou se rostogolise pe-o parte. În timp ce scria scrisori, contacta diverse persoane și schița un proiect nou, se uită cum se mărește spațiul dintre capătul acului și linia subțire, cât un fir de păr, care marca poziția zero. Până vineri, acul se depărtase de zero, iar el nici nu se mai deranja să citească pozițiile intermediare. Pentru că vineri, puțin înainte de unsprezece, în dimineața aceea luminoasă, când nivelul era aproape bun, Edith Benson l-a sunat să-i spună că Mona a intrat în travaliu când stăteau de vorbă peste gard și a dus-o cu mașina la spital.

Își luă liber câteva zile. Întors la birou, găsi acul foarte aproape de capătul scalei. I se păru că tremură în poziția respectivă și-și aminti

de conversația avută cu proprietarul micului magazin de unde cum-părase inclinometrul. Îl întrebase de ce nu era mai lungă scala. Proprietarul zâmbi, arătându-și dinții regulați, cu siguranță falși:

- Pentru că, dacă trece de ultima poziție, nu vei mai fi acolo s-o vezi.

O notă lipită pe birou îl informa că nu reparase frâna scaunului pivotam. Acesta lovise ușa biroului și se ciocnise de masa doamnei Patterson. Își ceru scuze de la ea personal.

La sfârșitul programului, în spațiul dintre ac și capătul scalei încăpeau trei cărți de vizită de-ale lui, dar nu patru.

In seara aceea, el și Mona statură treji până la următoarea oră de masă a fiului lor. Vorbiră despre facultăți și profesii. Adrian o să le aleagă singur, căzură de acord amândoi. Dar oare nu-l vor influența atitudinea lor, educația pe care i-o vor da și discuțiile lor obișnuite? La zece se sărutară, îl verificară pe Adrian, apoi se sărutară din nou.

- Noapte bună, iubitele, îi ură Mona; iar el, știind că ei nu-i plăcea să rămână de veghe, îi răspunse:

- Noapte bună, draga mea.

A doua zi dimineata, în timp ce se pieptăna, descoperi că, în loc să de gândească la problemele de serviciu, cum ar fi trebuit, se concentra asupra lui Adrian. Și asupra plăcii. Când totul se va termina, se vor înălța alte clădiri, mai înalte, dacă va fi cine să le proiecteze și să le construiască. Firma lui va fi și ea implicată și va avea de câștigat. Câștigurile vor contribui la planul lui de împărțire a profitului.

Scutură din umeri, curăță pieptănul și-l puse deoparte. Atunci casa cea nouă și minunată pe care o proiectase el însuși - cu un mic cabinet de lucru și o cameră de croitorie - nu va fi doar un vis.

La serviciu, acul se depărtase de capătul scalei. Acum cele trei cărți de vizită încăpeau lejer. Patru ar fi ocupat tot spațiul.

Sus, pe acoperiș, câțiva colegi admirau apele verzi, nesfârșite care se întindeau în toate părțile, cât vedeai cu ochii. Secretara cu pince-nez-ul de aur îl prinse de braț.

- Eu vin pe acoperiș în fiecare dimineață. N-o să mai apucăm să vedem așa ceva. Astăzi e ultima zi când mai urcăm aici.

Înclină din cap, încercând să fie serios și agreabil. Femeia era secretara directorului și, deși o văzuse de multe ori, nu-i vorbise niciodată; cu atât mai mult nu i se adresase ea lui.

Unul dintre vicepreședinți își lăsă mâinile moi și late pe umerii lui.

- Uită-te bine, tinere. Dacă nu-ți iese din minte ceea ce vezi, poți să-ți faci gânduri mari. Întotdeauna avem nevoie de oameni cu gânduri mărețe.

- Da, domnule, răspunse el.

De fapt, el se uita la oamenii care contemplau priveliștea, nu la oceanul nemărginit. Puștiul pistruiat din camera de sortare a corespondenței fluiera. Blonda care nu zâmbea niciodată nu lipsea nici ea.

Singur, chiar la marginea acoperișului ușor înclinat, stătea bătrânul Parsons. Nu se pensionase? Evident, nu. Instalase un telescop totcit de alamă pe un tripod, prin care se uita în jos, la prăpastia plină de apă dinaintea orasului, nu în sus, la măreția depărtărilor.

- Ați văzut ceva deosebit în apă?

Parsons se îndreptă de spate.

- Sigur că da.

- Ce anume?

Bătrânul își mângâie cu degetele cioturoase favoriții țepoși, aproape invizibili.

- Asta încerc să aflu și eu, tinere, răspunse Parsons încet.

- O balenă?

- Nu. Bătrânul scutură din cap. Nu-i asta. Poate crezi că-i ușor de văzut prin niște lentile bune. Da' nu-i. Făcu un pas lateral. Vrei să te uiți și tu?

Se înclină la fel ca Parsons și reglă puțin focarul lentilei.

Era un oraș, un orașel adăpostit în albie, cu străzi înguste și acoperișuri din țiglă roșie. Deasupra caselor și magazinelor trona o

turlă albă de biserică. O clipă, dar numai una, avu impresia că zărise strălucirea unei cruci de aur în vârful ei.

Se îndreptă, înghiți de parcă gâtul și stomacul lui ar fi putut absorbi cele văzute, și se aplecă să mai privească o dată.

Deasupra unui acoperiș roșu fâlfâi ceva alb, apoi pieri. Un porumbel, mai mult ca sigur. Vedea porumbei și pescăruși, care zburau în cerc deasupra caselor și magazinelor; porumbei care-și făceau cuib sub streșini și răscoleau străzile după ceva de mâncare.

- M-am uitat acasă, pe calculatorul meu cel vechi, vorbi Parsons. Dacă știi unde să te uiți, găsești niște imagini de-acolo. Eu cred că-i Les Sables-d'Olonne. Dar, fii atent, nu spun că-i chiar așa. Zic și eu într-o doară. Tu ce părere ai?

Scutură din cap.

- Dacă... N-o să mai fie acolo, nu? Până ajungem noi. Îl va lua primul val, nu? În timp ce vorbea, își dădu seama că nu credea nimic din propriile vorbe.

- Nu știu. Parsons se scarpină pe maxilarul aspru. E mai greu cu urcatul. Alunecatul merge mai repede ca focul. Întoarse capul și scui-pă. Ne îndreptăm exact spre el.

- Dacă n-ar fi, dacă mai e în drum... Și-l lovim...

- O să ne distrugă placa. Nu știu. Am dat telefon la un geolog. Aștia cică știu totul despre așa ceva. Da' mie mi-a zis că habar n-are. Depinde cât de repede se deplasează fiecare. Numa' că tu ar trebui să te gândești la asta, tinere. Nu-s clădiri ca ale noastre, care să-i reziste dacă ne ciocnim cu viteză mare. Le dărâmam pe toate, până la ultima.

Înclină din cap neîncrezător.

- Da, așa-i, aveți dreptate. Puteți să-mi spuneți cui i-ați telefonat, domnule?

- Doctor Lanz zicea că-l cheamă. Mi-a zis să nu vorbesc despre asta, numa' că el n-are dreptul să-mi dea *mie* ordine. Bătrânul Parsons șovăi. Pentru mine nu contează. Nu mai am mult. Da' tu o să mai fii pe-aici, că ești tânăr și sănătos.

- Da... Se gândi la copilul lui, Adrian, și continuă să vorbească din reflex. Am întrebat de geolog pentru că-l cunosc și eu pe unul. Puțin. Am ajuns să-l cunosc puțin. Dar nu-l cheamă Lanz, ci Sutton, Martin Sutton. Locuiește la o stradă de noi.

Dezbătu problema în minte mai mult de o oră înainte să-i telefoneze lui Sutton.

- Știi niște lucruri pe care trebuie să le aflu și eu, Marty, îi spuse, când se încheiară politețurile. Vreau să mă folosesc de ideile tale, dacă-mi dai voie. Orașul ăsta, cât de mare-o fi... o să ne lovim de el?

Sutton făcu o pauză lungă înainte de a-i răspunde:

- Deci ai aflat și tu despre asta.

- Exact.

- Nu s-a spus nimic la televizor. N-o să se comunice nici ziarelor, dacă este posibil. Mă întreb câți oameni știu.

- Habar n-am. O să-l lovim?

- Nu-i domeniul meu, eu sunt geolog, nu? Studiez placa.

- Dar știi. O să-l lovim?

Sutton oftă.

- Probabil. De unde ai aflat?

- Pur și simplu m-am uitat printr-un telescop. Am văzut un orașel acolo jos. Sau un oraș ceva mai mare, cum vrei tu să-i spui. E înconjurat de câmpii și grădini. Care sunt șansele?

Și-l închipui pe Sutton scuturând din umeri.

- Una din zece, poate.

- Adică una din zece c-o să-l lovim?

- Nu. Una din zece c-o să trecem pe lângă el. Ieri se estima una din cinci. Să nu mai spui nimănui ce ți-am zis, bine?

- Bine. Dar ție ți s-a spus. Deci îi poți informa dacă se va sparge placa noastră?

Încă o pauză, aproape la fel de lungă ca prima.

- Da...

- Ți s-a spus, dar nu din motivul ăsta. Care-i cel adevărat? Poate-ți voi fi de folos dacă mi-1 zici și mie.

- Pentru numele lui Dumnezeu, să nu cumva să povestești cuiva. Disperarea lui Sutton se simțea prin telefon.

- N-o să povestesc, îți jur. Despre ce e vorba?

- Se vorbea să se spargă cealaltă placă înainte. Știi tu... cea de care-o să ne lovim.

- Înțeleg. Continuă.

- Să zicem că se poate. Să zicem c-o spargem în trei bucăți. O să se despartă și poate că n-o să le lovim pe toate.

Înclină din cap ușor, pentru sine.

- Chiar dacă le-am lovi pe toate, trei șocuri mai mici n-o să fie la fel de puternice ca unul singur.

- Tocmai. Sutton părea mai relaxat.

- O să-ncerce să se pregătească pentru toate, bineînțeles. Un echipaj de-al nostru merge din birou în birou să asigure de două ori totul. Se *pun* piedici de oțel la picioarele meselor ca să le fixeze, dulapurile cu dosare se blochează de perete și de podea. Tocmai m-am uitat la ei cum lucrează acum câteva minute.

- Cred c-o să procedăm și noi la fel, spuse Sutton. Încă n-am început.

- Șefii tăi nu știu care-i situația.

- Cred că nu.

- Înțeleg. Probabil că ai mei au fost întrebați dacă n-ar fi indicat să se întărească anumite clădiri. Încă o întrebare, Marty, te rog. Poate că e ultima. Ceea ce ți-au cerut ei... o să aibă vreun rezultat? Să spargi placa pe care-o s-o lovim?

- Cred că da. Probabil... Ascultă, n-am voie să vorbesc despre asta, dar vreau să-mi ușurez sufletul. Înainte de toate, a trebuit să presupun că placa lor e la fel cu a noastră. Noi numai pe a noastră o cunoaștem.

- Normal.

- Presupunând că sunt la fel, va trebui s-o găurim și să plantăm explozibilul la peste trei sute de metri adâncime. Eu am spus că oamenii de acolo n-o să stea cu mâinile în sân și mi s-a replicat c-o să-i luăm prin surprindere. Nu-i mare orașul, știi? Cu o mie de oameni, bine instruiți și înarmați, ambarcațiuni cu aripi portante lansate pe măsură ce ne apropiem... Eu probabil c-o să fiu pe una din ele. Cei de aici sunt toți mai în vârstă, o să fie bătrâni la momentul respectiv. Eu nu sunt cu mult mai mare ca tine. O să fiu încă în serviciu.

- Dar nu se găsește cineva mai tânăr? Care n-a terminat încă facultatea?

- N-o să mai existe asemenea tineri. Vocea lui Sutton își pierde orice inflexiune. Dacă ți-am spus atâtea, îți mai spun ceva ce nu poate rămâne secret. Universitatea a renunțat la geologie. Au închis catedra imediat.

În seara aceea, în timp ce mâncau cârnați cu varză murată, îi spuse Monei:

- Am promis unei persoane care are încredere în mine că n-o să vorbesc nimănui despre asta, dar tu trebuie să afli.

După ce îi spuse cum stau lucrurile, ea îl întrebă:

- Dar n-o să se rezolve? Bărbatul cu care ai vorbit zicea că s-ar putea.

- Probabil că nu. Se opri să asculte foșnetul copacilor în bătaia vântului, care în curând se va transforma într-o furtună lungă de ani de zile: vântul care va face orașul să alunece mai repede. Sunt convins că și ei ne văd pe noi apropiindu-ne, cum și noi îi vedem pe ei. O să înceapă să facă pregătiri. Ambele părți au la dispoziție zece-cincisprezece ani. Pot da arme oricui dorește să lupte. Pot ridica obstacole ca să ne împiedice oamenii să acosteze. Cred că le vor face pe amândouă.

- Și-ar putea sparge placa în locul nostru.

- Da, spuse el, însoțindu-și vorbele cu o înclinare a capului, și noi am putea-o sparge pe-a noastră. Crezi că guvernul va fi de acord?

Mona se uită la el clipe îndelungate. În cele din urmă, rosti:

- Înfiorător! Nu. Sigur că nu va fi de acord.

- Dar am putea s-o facem noi.

Ideea i se conturase în timpul convorbirii lungi avute cu Sutton; o îmbrățișase cu toată căldura, iar acum spera ca și Mona s-o accepte.

- Am putea pune explozibil în porțiunile slabe ale plăcii noastre. Forța încărcăturii ar îndepărta zona noastră de oraș și ne-ar devia de pe drumul spre coliziunea către care se îndreaptă acum.

- Dar, dragul meu...

- Adrian ar avea un viitor. Nu înțelegi, Mona? N-am lua cu noi doar cartierul nostru, ci o parte semnificativă din infrastructură, ca să fie viabilă economic. Atunci am obține ceea ce ne dorim, am face comerț, am cultiva grădini și am pescui. În orașelul acela pe care o să-l lovească orașul nostru - fracez sau belgian sau ce-o fi - supraviețuiesc oameni. Unii chiar prosperă. Am aflat asta de la un bărbat care locuiește la o stradă de noi, un geolog. E de acord că ideea mea e posibilă și-o să vină să vorbim despre ea.

- Amortizoare! Am putea construi amortizoare, obiecte cu arcuri în ele. Sau... sau saci mari cu aer.

Scutură din cap.

- Nimic din ce am construi noi nu ar avea efect asupra unei mase atât de mari ca a plăcii, iar dacă reușim să reducem impactul - dar nu vom reuși - valul s-ar sparge deasupra noastră și ne-ar îneca pe toți.

- Dar... Mona era disperată. Dar, iubitele...

Se uită la ceas.

- Sutton vine la opt. Nu trebuie să-i oferi mâncare, doar cafea și prăjituri. Sau tort. Sau ceva de genul ăsta.

- Bine, rosti Mona cu o voce de-abia auzită.

Peste o oră, îl întrebă:

- Vrei să nu-ți mai treci degetele prin păr? Și să nu mai patrulezi înainte și înapoi?

Se uită la ceas a douăzecea oară.

- Sutton ar putea apărea în clipa asta.

- Ar putea, dac-ar fi venit cu zece minute mai devreme. Zău, mă apucă isteriile. Așază-te și liniștește-te. Sau... sau du-te afară ca să-i vezi farurile mașinii imediat ce dă colțul pe strada noastră. Te rog! Dacă încep să strig, îl trezesc pe Adrian. Hai, te rog frumos, vrei, de dragul meu?

Încuviință din cap, dintr-odată recunoscător, și se reținu în ultima clipă să-și treacă din nou degetele prin păr.

- Bine. Așa o să fac. Nu mă întorc până nu ajunge aici.

Noaptea se răcorise din cauza vântului. Se plimba pe stradă. *De câte încărcături explozive aveau nevoie și cât de mare trebuie să fie fiecare? Trebuie să pună un chimist să le obțină? Dinamită sau ce altceva?* În dreapta, ridicându-se amenințătoare deasupra copacilor, dar la distanță mult mai mare, zări creasta înspumată a valului. Copacii nu se înclinau cum trebuie. Dimineața se vor trezi că nu mai văd soarele. Chicoti încet. Rareori copacii măreți de la suburbie te întâmpină cu o astfel de surpriză neplăcută.

Când se întoarse acasă ca să se așeze pe veranda neacoperită, Mona deja trăsese jaluzelele. Era exagerat de prudentă, dar nu-l lăsa inima să-i facă observație.

Din nou lângă bordură, tot agitat, își ținu răsuflarea când văzu farurile mașinii care cotea de pe Miller Road. Mașina urcă lent strada în pantă, ca și cum șoferul verifica numerele caselor, apoi, incredibil, miraculos, trase pe aleea lui.

Sutton coborî și-și dădură mâna.

- N-am uitat unde stai, dar sunt cam dezorientat din cauza unghiului nou.

- Cu toții suntem, îl asigură el cu o înclinare a capului. Cred că asta va fi în avantajul nostru.

- S-ar putea să ai dreptate.

Vântul îi smulse șapca lui Sutton. El se întinse s-o prindă, dar obiectul zbură cu vreo treizeci de centimetri mai departe.

- Mă ajuți s-o gădesc? N-aș vrea s-o pierd.

Aplecați căutară prin tufișuri un minut-două, când Sutton se îndreptă de spate și întrebă:

- S-a întâmplat ceva? Ce-ai pățit?

El stătea deja drept în picioare.

- Sirene. Arată spre est, spre nord-est și, după o scurtă ezitare, spre nord. Nu le-auzi?

- Nu.

- Eu, da. Trei sau patru mașini care se apropie.

Una câte una, sirenele vuiau tot mai tare. Apoi, dintr-odată, se făcu liniște. Își trecu, probabil pentru ultima oară, degetele prin păr.

- Ce s-a întâmplat? Dacă te...

Sutton nu apucă să-și termine propoziția, că el se întoarse imediat și sări la ușă. Era încuiată. Răsuci cheia în broască și încuietoarea reacționa, dar fusese trasă și cea pentru noapte. Lovi cu umărul, o singură dată, lemnul inflexibil.

Când prima mașină de poliție apăru de după colț scrâșnind pe două roți, era prea târziu să se ascundă.